

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувачки Дунаєвської Анжеліки Валеріївни за темою «Принципи архітектурно-планувальної організації оранжерейних будівель і комплексів»,

що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування
19 – Архітектура та будівництво

Публічна презентація дисертаційної роботи Дунаєвської Анжеліки Валеріївни проведена на розширеному засіданні кафедри «Архітектури будівель та споруд» Одеської державної академії будівництва та архітектури (протокол №8 від 07 березня 2024 року)

1. Актуальність теми дослідження. Активний процес урбанізації та освоєння зелених територій міста призводить до погіршення якості довкілля та екології, викликаючи психологічний стрес та провокуючи фізичні зміни в організмі людини.

Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, який враховує культурне розмаїття, екологічну рівновагу та практичні особливості міського життя, одночасно використовуючи концепцію екологічного кластеру із багатофункціональними оранжерейними комплексами, що у свою чергу може формувати нові центри міської рекреації, вирішенню екологічних проблем міста, відтворення деградуючих промислових зон із зруйнованою екосистемою.

До основних чинників необхідності актуалізації даної проблематики можна віднести:

- наявність проектів оранжерейних споруд та комплексів потребують сучасних теоретичних концепцій та нової методологічної основи, що базуються на закономірностях сталого розвитку, урбанізаційного процесу загалом, а також формотворення його архітектурно-планувального, інженерно-конструктивного та об'ємно-художнього вирішення;

- повна відсутність вітчизняної науково-методичної та практичної складової проектування та будівництва оранжерейних споруд. У сучасному науковому доробку відсутня наукова література щодо комплексних досліджень, які б сприяли повному розкриттю об'єктів оранжерейних споруд, а особливо формування їх комплексності

- відсутність науково-аргументованої екологічної стратегії розвитку українських міст, а також стратегії та кроки задля збереження та відновлення вже існуючих будівель, а також відтворення екосистеми міст та селищ в цілому;

- потреба у створенні сучасної «філософії» вимог та задач інженерно-технологічних та архітектурно-планувальних структур оранжерейних комплексів на теренах України;

- необхідність забезпечення оптимальної рівноваги між екологічною доцільністю та економічною привабливістю оранжерейних комплексів, як багатофункціональний рекреаційно-дозвіллевий громадських центр району або міста.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами. Дисертаційна робота її висновки і результати пов'язані із фундаментальним науково-технічним напрямком діяльності кафедри Архітектури будівель та споруд ОДАБА: «Стан та архітектурна трансформація типів громадської та житлової забудови Одеси» (Державний реєстраційний номер: 0121U111818). А також, відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів, що регламентують діяльність у сфері архітектури та містобудування, а саме: Закон України № 687/14 «Про архітектурну діяльність» (1999 р.); «Про регулювання містобудівної діяльності», 2011р.; Указ Президента України УКРАЇНИ №611/2009 «Про додаткові заходи щодо розвитку природно-заповідної справи в Україні» 2009 р.; Указ Президента України №454/2011 «Про Положення про Державну екологічну інспекцію України», 2011 р.; Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», 2015 р.; Указ Президента України №266/2022 «Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни», 2022 р.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Вперше:

- надано визначення таким поняттям як: «Інтегрований оранжерейний модуль (інтегрована оранжерея)» та «Оранжерея-інсталяція»;

- сформульовано принципи та прийоми об'ємно-планувальної, архітектурно-просторової та інженерно-конструктивної організації сучасних оранжерейних споруд;

- здійснено класифікацію оранжерейних споруд за 14-ма головними ознаками;

- сформовано п'ять типів інтегрованих оранжерейних модулів;

- запропоновані засоби енергозбереження для збудованих оранжерей на різних рівнях;

- сформовані основні містобудівні сценарії розміщення оранжерейних споруд та комплексів в структурі міста та селища.

Уточнено:

- визначення терміну «Оранжерейна споруда», «Оранжерея» та «Оранжерейний комплекс»;

- подано перелік оранжерейних споруд України на території ботанічних садів, із зазначенням їх сучасного стану а також, пошкодженнями в наслідок обстрілів рф;

- описано загальні данні про всі знайдені оранжерейні споруди України.

4. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень.

Достовірність основних наукових положень та отриманих результатів у дисертації забезпечена коректністю обраної методики, широкий міждисциплінарний діапазон досліджених наукових напрямків, застосуванням програмного забезпечення, впровадженням та апробацією результатів теоретичних досліджень.

5. Практичне значення отриманих результатів.

Сформовані принципи та прийоми архітектурно-планувальних та - просторових рішень храмових комплексів, основні висновки та розроблені рекомендації наукового дослідження можуть бути використані в роботі проектних, науково-дослідних організацій, органів місцевого самоврядування та державних установ під час проектування та реконструкції оранжерейних будівель і комплексів України.

Також наявні дослідницькі результати можна використовувати в подальшій науковій та проектній роботі, використовуючи розроблені принципи, прийоми, засоби, а також науково обґрунтовані й практичні рекомендації під час оновлення, доповнення або створення нормативних документів для нового будівництва та проектування в умовах реконструкції оранжерейних споруд та комплексів. Даний дослідницький матеріал слід використовувати в профільних закладах вищої освіти задля складання робочих програм та методичного забезпечення щодо курсового та дипломного проектування оранжерейних споруд та комплексів.

Основні положення дисертації були впроваджені в практичну діяльність: впроваджені в комплекс робіт по формуванню зелених рекреаційних локацій пасажирського терміналу одеського міжнародного аеропорту, м. Одеса; концептуальний проект науково-виставкового павільйону з оранжереєю в місті Одеса, 2018 рік (стадія – проект); концептуальний проект оранжерейного багатофункціонального комплексу в місті Одеса, 2020 рік (стадія – проект); Розробка робочого дизайн-проекту літнього залу «CAFÉ CENTRAL» за адресою: м. Одеса, вул. Дерибасівська 14, реалізація 2020-2021 рр.; в навчальному процесі кафедри Архітектури будівель та споруд, Архітектурно-художнього інституту ОДАБА, в дипломному проектуванні.

6. Апробація результатів дисертації. Основні результати досліджень доповідалися на міжнародних науково-практичних конференціях «Стан, проблеми та перспективи розвитку сучасних міст» (м. Одеса, 2021, 2022 та 2023 роки), «Сучасна архітектурна освіта. Концептуальність архітектурної творчості» (м. Київ, 2022 р.), «Modern science: innovations and prospects» (Швеція, м. Стокгольм, 2022 р.), «Інновації в архітектурі та дизайні» (м. Київ, 2022 р.), науково-технічна конференція професорсько-викладацького складу Одеської державної академії будівництва та архітектури (м. Одеса, 2023 р.).

7. Публікації результатів дисертації.

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Мерзіївська Н.Ю., Соколова (Дунаєвська) А.В. Еволюція оранжерей: від саду на підвіконні до скляного живого механізму. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2021. № 59. С. 283—294.

2. Merzhievskaya N. Yu., Sokolova (Dunaievskaya) A. V.. Classification of orange structures by main features. Проблеми теорії та історії архітектури України. 2021. № 21. С. 115—124.

3. Соколова (Дунаєвська) А.В. Містобудівні особливості розміщення оранжерей та оранжерейних комплексів на території України. Регіональні проблеми архітектури та містобудування. 2021. № 15. С. 89—97.

4. Sokolova (Dunaievskaya) A. V. Use of energy saving technologies in greenhouse complexes (on the example of the diploma project. Проблеми теорії та історії архітектури України. 2021. № 22. С. 130—138.

5. Merzhievskaya N. Yu., Dunaievskaya A. V. Integrated greenhouse module as one of the promising areas for the development of greenhouse structures. Architectural Studies. Scopus. 2023. Volume 9(2). P. 7—19 (*індексуються наукометричною базою Scopus*).

8. Особистий внесок здобувача

Особистий внесок автора в роботах, що надруковані в співавторстві, полягає в наступному:

[1] Розгляді еволюційного розвитку культивацийних споруд, від захищеного ґрунту до сучасних оранжерейних комплексів. Структурування оранжерейних установ за етапами історичного розвитку та виявлення спільних і відмінних характеристик. Встановлення періодизації розвитку оранжерейних споруд.

[2] Дослідження архітектурно-планувальної та об'ємно-просторової структури оранжерейних споруд. Детальний опис запропонованої класифікації оранжерей, з кінця XVI ст. до наших днів, за кожною, з шістнадцятьма основними ознаками.

[5] Подано пояснення чотирьом групам, на які умовно можна поділити оранжереї за своїм естетично-культурним значенням в ролі життя міста (оранжереї-пам'ятки архітектури та історії; оранжереї-сучасності; інтегровані оранжереї; оранжереї-інсталяції). Надана класифікація типів інтеграції оранжерейних модулів в структуру будівель та споруд різної типології. Проаналізовано існуючі приклади інтегрованих оранжерейних модулів, встановлено перспективні напрямки розвитку.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертація Дунаєвської Анжеліки Валеріївни за темою: «Принципи архітектурно-планувальної організації оранжерейних будівель і комплексів», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» 19 «Архітектура та будівництво» є завершеною науковою працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати.

Дисертаційну роботу виконано на достатньо високому рівні, її результати мають наукову новизну і практичну цінність. Основні положення дисертаційної роботи опубліковані в наукових періодичних виданнях (1 стаття у періодичному виданні, що внесено до міжнародної науково-метричної бази Scopus, 4 статті у наукових фахових виданнях України), оприлюднювались на 7 науково-практичних конференціях. Якість та кількість публікацій відповідають п.8 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44”.

Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання. Здобувачем під час дослідження дотримано вимоги академічної доброчесності. За змістом дисертаційна робота, її науково-прикладні результати та висновки відповідають галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Рекомендовано дисертаційну роботу здобувачки Дунаєвської А.В. за темою «Принципи архітектурно-планувальної організації оранжерейних будівель і комплексів», подану на здобуття ступеню доктора філософії, до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні,
В.о. завідувача кафедри Архітектури будівель
і споруд, к.арх., доцент

Мержієвська Н.Ю.

Секретар кафедри Архітектури будівель
і споруд, ст. викладач

Єрмуракі О.І.

Дата отримання висновку 21 березня 2024 р.

